Upplands-Bro kommun
Revisorerna

Revisionsskrivelse 2024-11-17

Till: Kommunstyrelsen

Revisionsrapport – Granskning av intern kontroll inom redovisningen

Som ett led i revisionen av kommunens räkenskaper har vi uppdragit åt EY att granska rutiner och kontroller kopplade till väsentliga redovisningsprocesser. Granskningen har skett i enlighet med fastställd revisionsplan för år 2024.

Sammantaget har vi i vår granskning av intern kontroll kopplat till räkenskaperna inte noterat några väsentliga brister, med undantag för att kommunen fortfarande inte tillämpar RKR5 avseende finansiell leasing. Det finns dock förbättringsområden där kommunen bör överväga att stärka den interna kontrollen inom områdena inköp och löner.

Rapporten översänds för kännedom till kommunstyrelsen.

För Revisorerna i Upplands-Bro kommun

Roger Gerdin Thomas Ljunggren

Bilaga: Revisionsrapport nr 4/2024 – Granskning av intern kontroll inom redovisningen

Penneo dokumentnyckel: 7HEF2-0GQ7E-PZT62-UA4EX-LOTUX-3J1TX

Granskning av Internkontroll inom redovisningen

Upplands-Bro Kommun

17 december 2024

The better the question. The better the answer.
The better the world works.

Building a better working world

Agenda

01 Revisionens omfattning

02 Granskningsansats

03 Övergripande bedömning av den interna kontrollen

04 Iakttagelser från granskning av väsentliga processer

05 Nyheter

1. Revisionens omfattning

Inledning och bakgrund

Av kommunallagen framgår att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning, samt att dess medel och resurser ska förvaltas på ett sådant sätt att kraven på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Vidare är kommunerna även, enligt lag, skyldiga att upprätta delårsrapporter och årsredovisningar i enlighet med god redovisningssed.

För att kunna leva upp till sådana lagstadgade krav krävs det väl utvecklade strukturer och system implementerade med avseende på de administrativa interna kontrollerna.

EY har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, granskat Upplands-Bro kommuns administrativa interna kontroller med avseende på år 2024. De processer som har varit föremål för granskningen är väsentliga för den finansiella rapporteringen men även i viss utsträckning för verksamhetsstyrningen.

Syfte och inriktning

Vår granskning av den administrativa interna kontrollen inom Upplands-Bro syftar till att bedöma processerna för väsentliga transaktionsflöden, vilka påverkar den finansiella rapporteringen. Genom att identifiera och utvärdera väsentliga kontroller inom transaktionsflödena kan en bedömning göras avseende huruvida verksamhetens olika processer anses utgöra en signifikant risk eller ej.

Granskningen har genomförts med utgångspunkt i revisionens risk- och väsentlighetsanalys samt den fastställda revisionsplanen för revisionsåret 2024. Granskningen har begränsats till att endast omfatta väsentliga områden och aspekter för revisionen och är således ej av sådan omfattning att den täcker in alla eventuella svagheter i kommunens rutiner och interna kontroll.

2. Granskningsansats

Metod:

Följa hela transaktionsflödet från det att en intäkt, kostnad eller investering genereras/initieras till dess att registrering sker i försystem och slutligen blir reglerad/bokförd.

Övrig granskning:

- Identifiera övergripande kontroller kopplat till redovisningen.
- Eventuell förekomst av väsentliga närstående transaktioner.
- Uppföljning av rekommendationer lämnade vid löpande granskning tidigare år.

Utvärdering av internkontroll miljön:

	Kontrollen designen är effektiv och den fungerar tillfredställande, med endast mindre dokumentationsfel
	Mindre brister i kontrollerna finns men dessa brister kompenseras av alternativa controller och/eller dokumentationen av kontroller behöver förbättras för att möjliggöra bättre uppföljning
	Brister I kontrollerna finns och bör åtgärdas över tid för att förbättra den interna kontroll miljön, och/eller dokumentationen av kontrollerna behöver förbättras.
	Större brister finns I kontrollerna och bör åtgärdas så snart som möjligt för att minska risken för felaktigheter I årsredovisningen.
	Väsentliga brister finns Inom de interna kontrollerna, måste åtgärdas så snart som möjligt för att minska risken för felaktigheter I årsredovisningen

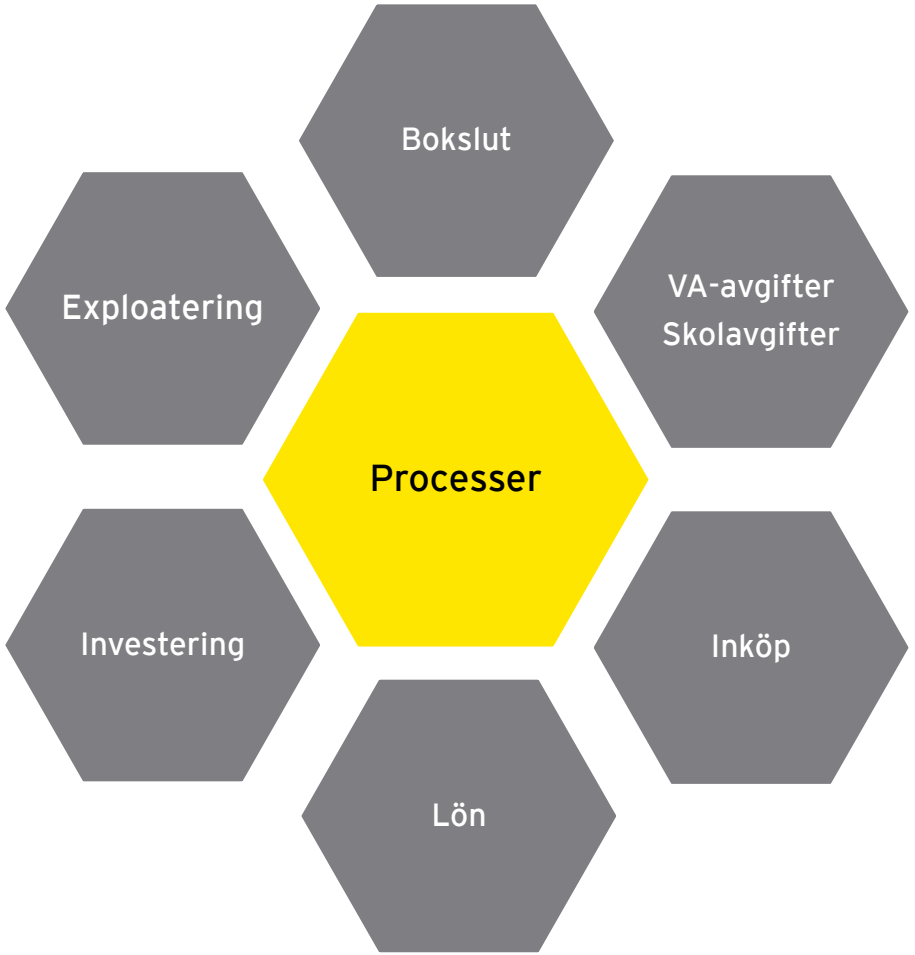

03

Övergripande bedömning av den interna kontrollen

Building a better working world

Övergripande bedömning av den interna kontrollen

Process	Innevarande år	Föregående år	Kommentar
1. Bokslutsprocessen			▸ Vi har intervjuat personer som ansvarar för bokslutsprocessen och dokumenterat processerna för månad- och årsbokslutet, koncernredovisningen och redovisningsrutiner för bl.a. manuella bokföringsordrar och periodiseringar. Vi har följt månadsbokslutet för augusti 2024 för att bekräfta vår förståelse av bokslutsrutinerna. Dock noteras att RKR 5 fortsatt ej tillämpas.
2. Löneprocessen			▸ Vi har intervjuat personer som ansvarar för löneprocessen och dokumenterat processerna för anställning, avslutande av tjänster, löneutbetalning, samt processen för godkännande av respektive process. Vi har slumpmässigt valt ut en anställd och följt en lönekörning för denna personen för att säkerställa att policy och rutiner efterlevs.
3. Inköpsprocessen			▸ Vi har intervjuat personer som ansvarar för leverantörsreskontran och inköp. Vi har dokumenterat rutinerna för att lägga beställningar, godkänna fakturor, betalning av fakturor, samt kontering av inköp. Vi har genomfört en kontroll för inköp för att verifiera att processen efterlevs samt att kostnader attesteras i enlighet med beslutade attestrutiner.
4. Exploateringsprocessen/ Investeringsprocessen			▸ Vi har intervjuat personer som ansvarar för markexploatering och investeringsprocessen och har dokumenterat ner de kontroller och rutiner som finns. Vi har granskat anskaffningar av anläggningstillgångar, upstart av markexploateringsprojekt, samt avslutandet av markexploateringsprojekt.
5. Intäktsprocessen avseende VA-avgifter			▸ Vi har intervjuat personer som ansvarar för VA-Avgifter. Vi har dokumenterat rutinerna för att hantera intäkter kopplat fakturering av VA-avgifter och kontering. Vi har genomfört två kontroller för VA-avgifter för att verifiera att processen efterlevs samt att det är avgifterna tas upp i enlighet med beslutade VA-taxor.
6. Intäktsprocessen avseende Skolintäkter			▸ Vi har intervjuat personer som ansvarar för skolintäkter och har dokumenterat rutinerna för att hantera intäkter kopplat till elever mellan kommungränser, fakturering samt kontering. Vi har även genomfört en kontroll för att verifiera att korrekt intäkt tas upp kopplat till skolpeng.

04

Iakttagelser från granskning av de väsentliga processerna

Building a better working world

Bokslutsprocessen

Område	Rekomendationer	Uppföljning	Bedömning
RKR 5 Leasing	▸ Upplands-Bro har påbörjat implementeringen av att tillämpa RKR5 där inventering av avtalen har skett samt en sammanställning och beräkning avseende de finansiella effekterna presenteras inom årsredovisningen inom avsnitt 4.2 Uppskattningar & Bedömningar. ▸ Orsaken till att kommunen ej tillämpar finansiell leasing är att det pågår en översyn av hyresmodellen, som kommer påverka det redovisade beloppen. Effekten av att inte tillämpa finansiell leasing är väsentlig vilket medför att vi kommer avge ett modifierat yttrande. ▸ Hade finansiell leasing tillämpats skulle Kommunens resultat minska med -10,4 MSEK, balansomslutningen skulle öka med 1 139 MSEK och eget kapital minska med -194,5 MSEK. Detta medför att soliditeten minskar från 51,1% till 31,9%. ▸ Vi rekommenderar att kommunen tillser att tillämpning av RKR5 sker senast till årsbokslutet 2024 för att undvika ett modifierat yttrande avseende årsbokslutet.	➢ Rekommendation kvarstår då RKR 5 ej har tillämpats inom delårsbokslutet.	

Löneprocessen

Område	Rekomendationer	Uppföljning	Bedömning
Fast data	➢ För att stärka intern kontrollen och säkerställa att korrekta löner betalas ut rekommenderar vi Upplands-Bro Kommun att Införa en kontroll av logglistor avseende förändringar av fast data attesteras i syfte att säkerställa att justeringarna som gjorts är korrekta.	➢ Rekommendation kvarstår	
Attest av avvikelserapport	➢ Vi noterar att attest av chefer endast sker i samband med avvikelserapportering för de personerna med fast månadslön. Kontrollen är i dagsläget informell och för att ytterligare stärka intern kontrollen rekommenderas att kommunen att utvärderar möjligheten till ett systemstöd för att formalisera den kontroll som utförs av ansvarig chef avseende att löneutbetalningsunderlagen är korrekta även om ingen avvikelse rapporterats.	➢ Rekommendation kvarstår	

Inköpsprocessen

Område	Rekomendationer	Uppföljning	Bedömning
Efterlevnad av LOU/direktupphandling.	➢ Att skapa rutiner som tillser att utbetalningar inte görs till leverantörer som inte har ett avtal med kommunen och därigenom kunna kontrollera att avtalat belopp inte överskrids då detta är ett krav enligt LOU. ➢ Implementera en kontroll av leverantörsavtal vid direktupphandling. Det går ej att garantera eller säkerställa att direktupphandlingar faktiskt anmäls och det kan därför finnas risk för stort mörkertal av leverantörer som ej har ingåtts avtal med.	➢ Rekommendationerna kvarstår ➢ Uppföljning 2023, det pågår fortsatt ett arbete inom kommunen och en projektledare har anställts kopplat till införande av E-handel samt kontinuerliga workshops kopplat till upphandling och direktupphandling genomförs för att stärka internkontrollen.	
Förändring fast data leverantörsregister	➢ Vi har i samband med vår granskning under föregående år noterat att ändringar i leverantörers fasta data kan göras både av leverantörsgruppen samt anställda ute på förvaltningarna. I samband med att en förändring genomförs så skickas ett mail ut till leverantörsgruppen. I övrigt genomförs ingen kontroll över ändringar i fast data och det finns risk för fiktiva leverantörer registreras och felaktiga utbetalningar genomförs. ➢ Vi rekommenderar kommunen att införa en rutin över att ta ut logglistor över alla ändringar som har genomförts månatligen, samt attestera dessa listor för att bekräfta att kontrollen har genomförts.	➢ Det finns inga skriftliga rutiner för upplägg av nya leverantörer i fakturahanteringssystemet. Det tillämpas inte heller dualitet (två i förening) vid uppläggning av nya leverantörer eller vid ändringar av befintliga leverantörer. Enligt uppgift ska en kommentar (inkl. datum vid ändring) lämnas om förändringar görs i leverantörsregistret, men detta följs ej upp. ➢ Ekonomistaben genomför dock kontroll mot systemet Inyett vid upplägg av nya leverantörer. Kontrollen dokumenteras ej. ➢ Vi rekommenderar att samtliga kontroller som genomförs ska dokumenteras.	
Dualitet vid utbetalningar	➢ Det föreligger ingen systemmässig dualitet avseende att genomföra utbetalningar. Kommunens rutiner är att samtliga inköp som inkludera inom betalfilerna är godkända/attesterade av minst två personer. Det är systemmässigt inte möjligt att redigera betalningsfilen av den person som godkänner/skickar iväg betalningsfilen. ➢ Vi rekommenderar att kommunen tillser så att alla utbetalningar sker två i förening (dualitet). Detta för att förhindra att manuella utbetalningar sker.	➢ Rekommendation kvarstår	
Attest av egna kostnader	➢ Det finns möjlighet för chefer att attestera egna kostnader om denna också är beställare. Vi rekommenderar att attestrukturen ska vara uppbyggd så att attest av egna kostnader ej ska förekomma,	➢ Rekommendation kvarstår	

Exploateringsprocessen

Process	Rekomendationer	Uppföljning	Bedömning
Exploateringsprocessen	➢ Kommunen har tidigare utfört formaliserade projektuppföljningar/uppföljning till pågående exploatering inför årsbokslut (årligen) men en sammanställning över pågående arbeten samt eventuella utfall där kontroller och projektgrupp sammanställde utfall och eventuella statusuppdateringar kring färdigställande etc. ➢ Rutinen medför att flertalet olika avstämningar genomförs men utan systemstöd vilket medför att internkontrollen blir väldigt personberoende. ➢ Vi rekommenderar kommunen att utvärdera att implementera ett systemstöd för att ytterligare stärka internkontrollen.	➢ En gemensam excel har för samtliga projektledare och finans- och projekt controller. Inom filen följs följande delar upp månatligen: ackumulerat utfall, budget, prognos samt om projektet ska aktiveras. ➢ Givet en delat fil så är kontrollen inte lika personberoende men vi understryker dock vikten av att överväga om ett systemstöd kan vara lämpligt då robustheten inom excel och manuell hantering kan fortsatt vara en risk.	

05

Nyheter från RKR

Nyheter från Rådet för Kommunal redovisning

RKR 6 Sammanställda räkenskaper har uppdaterats och gäller från januari 2024.

Rekommendationen förtydligar att de sammanställda räkenskaperna ska upprättas med enhetliga redovisningsregler och principer. I de fall de kommunala koncernföretagens regler och principer avviker från kommunens och detta har en väsentlig påverkan på de sammanställda räkenskaperna, ska dessa justeras före konsolidering. De regler och principer som tillämpas av kommuner har då företräde framför de kommunala koncernföretagens

Undantag från skyldighet att upprätta sammanställda räkenskaper samt företag som ska eller kan undantas har det förtydligats att företag som har särskild betydelse för kommunens verksamhet ska konsolideras även om det finns ett betydande eller varaktigt hinder mot att utöva det kommunal inflytandet (ex. avtal).

Upplysningar ska lämnas i separat not om koncerninterna förhållanden mellan kommunen och respektive koncernföretag samt mellan koncernföretagens ägarandel, ägartillskott, koncernbidrag, utdelning, försäljning, lån, räntor och borgensavgifter samt lämnad borgen.

RKR 5 Leasing har uppdaterats och gäller från januari 2024

I den uppdaterade versionen framgår att man vid koncernintern leasing "[när kommunen leasar ett objekt från ett kommunalt bolag]" kan likställa leasingobjektets verkliga värde med objektets bokförda värde i bolaget, förutsatt att redovisning och värdering i bolaget skett i enlighet med BFNAR 2012:1."

Denna förenklingsregel går emellertid inte att använda i alla situationer. Lagstiftningens krav om rättvisande bild (LKBR 4:3) är överordnad normeringen.

Nyheter från Rådet för Kommunal redovisning

RKR Yttrande om ersättning från Naturvårdsverket angående kommunernas ansvar för förpackningsinsamling.

Från och med 2024 har kommunerna tagit över ansvaret för förpackningsinsamling från hushåll och samlokaliserade verksamheter. För detta kommer kommunen att få en ersättning från Naturvårdsverket.

Kommunernas ansvar och hur ersättningen beräknas framgår av 6 kap och 9 kap i förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Naturvårdsverket beslutar om kommunernas ersättning. Ersättningens storlek ska bestämmas utifrån att:

1. Den endast ska omfatta den verksamhet som kommunen är skyldig att bedriva enligt förordningen,
2. Lättillgängliga insamlingsplatser ska ersättas per insamlingsplats,
3. Återvinningscentraler ska ersättas per insamlingsplats,
4. Insamling från torg och parker ska ersättas per insamlingsplats, och
5. Insamling från andra populära platser ska ersättas per insamlingsplats.

RKR anser att ersättningen uppfyller kriterierna för kostnadsersättning och att transaktionen ska redovisas som en kostnadsersättning under verksamhetens intäkter.

Ersättningen ska betalas enligt förordningen kvartalsvis och redovisas i enlighet med periodiseringsprincipen dvs. redovisas den period som ersättningen är hänförlig till.

Statsbidrag från Socialstyrelsen och Skolverket

Under juni har det kommit besked om två statsbidrag från Socialstyrelsen:

- Minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre
- Utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden

Dessa ska redovisas i enlighet med RKR R2 Intäkter, dvs klassificeras som generella statsbidrag och intäktsredovisas med jämn fördelning på det sätt som beskrivs i tidigare yttrande från 2022.

Det har även kommit besked om ett statsbidrag från Skolverket:

- Extra resurser till skolor för att mildra effekterna av inflationen

Av informationen från Skolverket framgår att syftet med bidraget är att bidra till goda förutsättningar för att upprätthålla kvaliteten i undervisningen och minska risken att inflationen på ett negativt sätt påverkar förutsättningarna för barn och elever att få den utbildning och det stöd som de har rätt till. Pengarna ska användas under år 2024.

Då inga villkor i enlighet med definitionen i RKR R2 Intäkter finns kopplat till bidraget, medför detta att bidraget ska klassificeras som ett generellt statsbidrag i externredovisningen och intäktsredovisas med jämn fördelning fr.o.m. juni till och med december 2024.

EY | Building a better working world

EY exists to build a better working world, helping to create long-term value for clients, people and society and build trust in the capital markets. Enabled by data and technology, diverse EY teams in over 150 countries provide trust through assurance and help clients grow, transform and operate. Working across assurance, consulting, law, strategy, tax and transactions, EY teams ask better questions to find new answers for the complex issues facing our world today.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity.

© 2024 Ernst & Young AB.
All Rights Reserved.

ey.com/se